

Elke drie maanden verzorgt de VKCR een overzicht van de laatste ontwikkelingen op het gebied van kunst, cultuur en recht.

Suggesties, aanvullingen en opmerkingen zijn van harte welkom op het mailadres: nieuws.vkcr@gmail.com

INHOUD

1. Wet- en regelgeving
2. Kunsthandel
3. Criminaliteit
4. Musea
5. Restitutie
6. Uitingsvrijheid
7. Overig nieuws

Kalender/ Events

Overzicht virtuele musea

[Virtuele tours](#)

[Google Arts and Culture](#)

Kalender

[8 februari: Landelijk Cultuurdebat](#)

Het nieuwe museumbezoek

Antropomorfe beelden die de drie koningen van Dahomey (huidige Benin) vertegenwoordigen en in 1892 door Franse troepen werden geplunderd en worden bewaard in het Quai-Branly museum in Parijs.

Foto: Shonagon

Mededelingen

Een event organiseren/delen

Als u - lid van de vereniging - een event organiseert op het gebied van kunst, cultuur en recht, dan kunt u de uitnodiging desgewenst naar ons sturen. Wij zullen hem in beginsel in onze kalender zetten.

1. Wet- en regelgeving

6 november. Publicatie Omgevingswet en immaterieel erfgoed

Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hebben samen '[Ruimte voor immaterieel erfgoed](#)' uitgebracht. De Omgevingswet geeft gemeenten de mogelijkheid om het

immaterieel erfgoed te plaatsen in een omgevingsvisie en -plan. In deze uitgave worden hiervoor tips en voorbeelden gegeven.

Bron: [RCE](#)

5 november. Inning dwangsom door kunstenaar opgeschort

Tussen kunstenaar S. en de gemeente Amsterdam loopt sinds 2016 een geschil over het plaatsen van een kunstwerk van S. in de publieke ruimte. In 2018 verplichtte het gerechtshof de gemeente onder verbeurte van een dwangsom van 50.000 euro om binnen twee jaar het kunstwerk van S. in een publieke ruimte geplaatst te hebben nadat plaatsing op de oorspronkelijke aangewezen publieke plek geen doorgang vond. De twee jaar zijn verstreken, de gemeente heeft niet aan haar verplichting voldaan en heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat de vertraging te wijten is aan onvoorziene omstandigheden buiten haar invloedssfeer. Kunstenaar S. maakt aanspraak op de dwangsom, echter zij mag de dwangsom niet innen totdat het gerechtshof in Amsterdam heeft beslist op een door de gemeente in te stellen vordering ex artikel 611 Rv.

[Uitspraak gerechtshof 2018](#)

[Uitspraak rechtbank 2020](#)

Bron: [Boek9.nl](#)

2. Kunsthandel

22 december. Sotheby's wijt in juridische procedure eigen belastingfout aan slecht opgeleide medewerker

Sotheby's heeft het Hooggerechtshof in New York gevraagd het veilinghuis niet te vervolgen voor het helpen van een particuliere kunstverzamelaar bij het ontwijken van het betalen van belasting van 27 miljoen dollar voor de aanschaf van een kunstwerk. In de transactiedocumenten is door Sotheby's bepalingen opgenomen die zorgen voor belastingvoordelen voor de kunstverzamelaar. Het veilinghuis heeft aangegeven dat het niet de bedoeling was om de koper te helpen belasting te ontduiken, maar dat een slecht opgeleide medewerker een fout heeft gemaakt.

Bron: [Artnet News](#)

17 december. Veilinghuis mag koopovereenkomst kunstwerk wegens pandemie opzeggen

De Amerikaanse rechter heeft geoordeeld dat veilinghuis Philips een koopovereenkomst van een kunstwerk ter waarde van 5 miljoen dollar mag opzeggen wegens de heersende pandemie. De wereldwijde pandemie wordt door de rechter gekwalificeerd als 'force majeure'. Het is te verwachten dat deze zaak een belangrijk precedent gaat vormen voor veilinghuizen en kunsthandelaren die meer beschermende bepalingen willen opnemen in koopcontracten.

Bron: [Artnet News](#)

1 december. Hooggerechtshof Londen vernietigt geheimhoudingsverklaring in transactie

Het Hooggerechtshof in Londen heeft beslist dat de geheimhoudingsverklaring van de particuliere koper van het schilderij van Paul Signac, *Calanque de Canoubier (Point de Bamer)* (1896), vernietigd moet worden. Dit schilderij zou door kunstverzamelaar Linda Hickox via de frauduleuze kunsthandelaar Timothy Sammons verkocht zijn aan een particulier. Hickox heeft naar eigen zeggen nooit de verkoopprijs van het schilderij ontvangen van Sammons. Door de vernietiging van de

geheimhoudingsverklaring en de openbaarmaking van de naam van de koper, hoopt Hickox het schilderij terug te kunnen claimen.

Bron: [The Art Newspaper](#)

25 november. Verkoper nep Frans Hals verplicht Sotheby's te compenseren

Fairlight Art Ventures, een investeerder die medeverkoper is van een portret dat werd toegeschreven aan Frans Hals, is door de rechter in Londen veroordeeld om Sotheby's te compenseren voor 5,3 miljoen dollar. De rechter in hoger beroep volgt met deze uitspraak de beslissing van de rechter in eerste aanleg. In 2016 kwam na onderzoek aan het licht dat Sotheby's een vervalsing van een portret van Frans Hals had geveild. Sotheby's betaalde destijds de koper, de kunstverzamelaar Richard Hedreen, een vergoeding van 11,75 miljoen dollar. Fairlight Art Ventures weigerde deze vergoeding aan Sotheby's te compenseren omdat het niet eens was met de beslissing van Sotheby's om het koopcontract te herroepen. Medeverkoper Mark Weiss was het ook niet eens met de beslissing van Sotheby's, maar besloot met het veilinghuis een schikking te treffen.

Bronnen: [Artnet News](#) en [The Art Newspaper](#)

23 november. Kunstverzamelaar klaagt Hirsch & Adler Galleries aan

De bekende kunstverzamelaar Michael Steinhardt eist 12 miljoen dollar van Hirsch & Adler Galleries. Volgens Steinhardt is hij in 2017 door de galerie misleid bij de aanschaf van een portret van George Washington door een hogere valse waarde toe te kennen aan het kunstwerk en zo een hogere commissie te ontvangen bij de verkoop van het werk.

Bron: [Artnet News](#)

19 november. Banken zijn de nieuwe 'beschermheren' van kunstenaars

Volgens Arnold Witte, associate professor cultuurwetenschappen aan de UvA, worden banken beschouwd als belangrijke 'beschermheren' voor kunstenaars. Naast het verzamelen van kunst zou deze functie banken een nieuw en positief imago geven. Het onderzoek van Witte focust zich op corporate kunstverzamelingen.

Bron: [Bloomberg Quint](#)

16 oktober. Geroofde oude meester behorende tot de voormalige Goudstikkercollectie geveild

Op 24 oktober is het werk *Portret van een jager met hond* van Aelbert Cuyp geveild op een veiling in Frankfurt. Het portret was onderwerp van een conflict tussen de huidige eigenaar en Marei von Saher, erfgenaam van Jacques Goudstikker. Het doek werd door Goudstikker Art Research Project in 2019 ontdekt bij een veilinghuis in Bamberg. De huidige eigenaar, een particulier die het doek op een veiling had gekocht, geeft het schilderij terug aan Von Saher en krijgt daarvoor 10% van de opbrengst van de verkoop van het schilderij op de veiling.

Bron: [NRC](#)

8 oktober. TEFAF Maastricht verplaatst naar mei 2021

Versillende internationale kunstbeurzen zijn vanwege de maatregelen rondom het coronavirus verzet. TEFAF Maastricht zal nu van 31 mei tot 6 juni 2021 plaatsvinden. Deze kunstbeurs vindt normaliter ieder jaar plaats in maart, maar vanwege de maatregelen rondom het coronavirus die naar verwachting in 2021 zullen voortduren, is besloten de datum van de kunstbeurs te verzetten.

Tevens duurt de kunstbeurs twee dagen korter dan gewoonlijk. Art Basel in Hong Kong is verzet van maart naar mei.

Bronnen: [The Art Newspaper](#) en [Artnet News](#)

3. Criminaliteit

17 december. Franse autoriteiten nemen meer dan 27.000 geroofde archeologische objecten in beslag bij kunstverzamelaar

Bij een Franse kunstverzamelaar woonachtig in België is door de Franse autoriteiten een verzameling van meer dan 27.000 Romeinse munten en objecten in beslag genomen. De verzamelaar claimt dat hij deze objecten in zijn boomgaard heeft gevonden. Hij wordt door de autoriteiten verdacht van het illegaal transporteren van de verzameling van Frankrijk naar België, waar, in tegenstelling tot Frankrijk, het privégebruik van een metaaldetector is toegestaan. De verzamelaar had de Belgische organisatie Onroerend Goed gecontacteerd om over zijn 'gevonden' verzameling te informeren en na onderzoek bleek dat de munten niet in de boomgaard gevonden hadden kunnen worden. De verzamelaar kan worden veroordeeld tot gevangenisstraf en een hoge boete.

Bron: [Artnet News](#)

15 december. Nieuwe website met online collectie van geroofde kunstwerken

Noah Charney, expert in vermiste kunst, heeft in samenwerking met Samsung een [website](#) ontwikkeld waarop twaalf meesterwerken zijn opgenomen die allen worden vermist. De kunstwerken zijn verdwenen uit musea of privécollecties. Bezoekers van de website kunnen meedenken over de vindplaats van de kunstwerken en tips geven. Onder andere is het in maart van dit jaar gestolen schilderij van Van Gogh, *Lentetuin, de pastorietuin te Nuenen in het voorjaar* in deze 'tentoonstelling' te zien.

Bron: [Het Parool](#)

8 december. Sotheby's en Christie's zijn gedagvaard in financieel onderzoek naar Epstein

Sotheby's en Christies worden verplicht om de transactiedocumenten van kunstaankopen door Epstein te overhandigen aan de openbare aanklagers op de Maagden Eilanden. Tot nu toe heeft alleen Sotheby's aangekondigd aan het verzoek van de openbare aanklager te voldoen. Christie's heeft nog niet gereageerd.

Bron: [Artnet News](#)

1 oktober. Smokkel van cultuurgoederen toch niet zo aanzienlijk volgens rapport

De Werelddouaneorganisatie (WDO) heeft in haar [jaarrapport 2019](#) gepubliceerd dat de cijfers betreffende het smokkelen van cultuurgoederen lager uitvallen dan wordt gedacht. Ter onderbouwing neemt de WDO in haar rapport enkele case studies en grafieken op.

Bron: [Artnet News](#)

4. Musea

17 december. Museum en erfgename verplicht tot mediation over teruggave nazigeroofde Pissarro

De 81-jarige Franse erfgename, Léone-Noëlle Meyer en het Fred Jones Jr. Museum of Art in Oklohoma moeten van de rechter in mediation. Ter discussie staat de overeenkomst tussen partijen uit 2016 waarin is afgesproken dat Meyer's schilderij *La Bergère Rentrant des Moutons* (1886) van Camille Pissarro gedurende drie jaar in het museum te zien zou zijn. Momenteel wordt het schilderij tentoongesteld in het Musée d'Orsay, Parijs. Meyer heeft echter besloten het schilderij aan het Franse museum te schenken en wil van de overeenkomst met het museum af.

Bronnen: [The Art Newspaper](#) en [The Art Newspaper](#)

16 december. Stedelijk Museum mag Kandinsky houden

De rechter in Amsterdam heeft beslist dat het Stedelijk Museum het schilderij *Bild mit Häusern* (1909) van Wassily Kandinsky niet hoeft terug te geven aan de erven Lewenstein. Volgens de erven is het schilderij onvrijwillig afgestaan tijdens de Tweede Wereldoorlog. Sinds 2012 voeren de erven een juridische strijd om het schilderij weer in bezit te krijgen. De Kandinsky is in 1940 door de toenmalige directeur van het museum, David Röell, gekocht en zijn er volgens de erven onderling prijsafspraken gemaakt. De Restitutiecommissie oordeelde in 2018 na onderzoek dat de erfgenamen geen recht hebben op teruggave van het schilderij omdat het niet zou zijn geroofd. Volgens de rechter is het advies van de Restitutiecommissie bindend en hebben de erven aangegeven het advies te accepteren. Ondanks dat het na onderzoek niet duidelijk is geworden hoe en in wiens opdracht het schilderij op de veiling terecht is gekomen en onder welke omstandigheden, acht de rechtbank dat het onderzoek geen ernstige gebreken vertoont.

Bronnen: [Het Parool](#) en [De Volkskrant](#) en [Artnet News](#)

10 december. Internationale samenwerking musea in onderzoek naar Aziatische herkomst kunstwerken

Het Smithsonian Instituut en de Pruisische Stichting Cultureel Erfgoed hebben een internationale samenwerking opgezet om de Aziatische herkomst van kunstwerken te onderzoeken. De organisaties willen middels deskundigenuitwisseling, webinars en publieke evenementen de herkomst van kunstwerken onderzoeken die onder dubieuze omstandigheden zijn verhandeld door kunstgalleries.

Bron: [The Art Newspaper](#)

30 november. Ontzameling museale collecties blijft internationaal onderwerp van discussie

Bij het ontzamen van museale collecties rijzen vragen zoals wat te doen met de opbrengsten en de plaats van de verkoop van museale collectieonderdelen. Het meest geaccepteerde gebruik van de opbrengsten van een dergelijke verkoop is de aanschaf van nieuwe kunstwerken voor de museale collectie. [Tate Modern](#) in London en het [Lehmbruch Museum](#) in Duisberg zijn hier voorbeelden van. Echter, het Baltimore Museum of Art heeft aangekondigd om kunstwerken ter waarde van ongeveer 65 miljoen dollar te verkopen. Met de opbrengsten wil het museum onder andere het salaris van medewerkers verhogen en diversiteits- en inclusiviteitsprogramma's opzetten. In Amerika is de verkoop van kunstwerken door musea vergemakkelijkt. De Vereniging van Kunstmuseumdirecteuren heeft de richtlijnen rondom de verkoop van werken uit musea verruimd. Naast de aanschaf van nieuwe kunstwerken, mogen musea nu ook de opbrengsten gebruiken voor het directe onderhoud van de collectie en het betalen van operationele kosten van een museum.

Bronnen: [The Art Newspaper](#) en [Artnet News](#)

22 oktober. Erfgenamen Mondriaan eisen teruggave vier schilderijen van Duits museum

De erven Holtzman zijn een rechtszaak gestart tegen het Kunstmuseum Krefeld waarin zij vier schilderijen met een geschatte waarde van 200 miljoen dollar eisen. Daarnaast eisen zij vergoeding voor vier werken die niet meer in het bezit zijn van het museum en volgens de erven onrechtmatig door het museum zijn verkocht. De erven claimen dat het museum de werken van Mondriaan meer dan 90 jaar geleden onrechtmatig heeft gehouden nadat zij de schilderijen aan het museum hadden uitgeleend. Kunstenaar Harry Holtzman was een vriend van Mondriaan en was zijn enig erfgenaam.

Bron: [The Art Newspaper](#)

16 oktober. Brooklyn Museum verkoopt opnieuw meesterwerken

Sotheby's heeft opnieuw meesterwerken van het Brooklyn Museum verkocht. Onder andere werken van Monet, Degas, Miró en Matisse zijn verkocht. Met de opbrengst wil het museum een fonds opzetten waarvan onder andere het beheer van de museumcollectie, de conservatie- en depotkosten en personeelskosten moeten worden betaald.

Bronnen: [The Art Newspaper](#) en [The Art Market Monitor](#) en [Artforum](#)

14 oktober. Veroordeling van drie activisten voor poging meenemen van Afrikaans beeld uit museum

Drie activisten die in juni 2020 een 19^e eeuwse Afrikaans beeld probeerden mee te nemen uit het Museum du Quai Branly-Jacques Chirac in Parijs zijn veroordeeld tot het betalen van een boete van 2.000 euro. De Franse officier van justitie had 150.000 euro boete en een gevangenisstraf geëist. De activisten gaven tijdens het proces aan dat hun actie een protest was tegen de Franse rol bij het plunderen van Afrikaans erfgoed tijdens het koloniale tijdperk. Voor een soortgelijke actie in het Louvre moet de activist Mwazulu Diyabanza een boete betalen van 5.000 euro.

Bronnen: [Artnet News](#) en [Artnet News](#) en [Artnet News](#) en [Artnet News](#)

5. Restitutie

8 december. Amerikaans Hooggerechtshof buigt zich over de teruggave van de "Guelph Treasure"

De Duitse overheid heeft het Hooggerechtshof verzocht om haar niet te vervolgen ten aanzien van de zogeheten "Guelph Treasure". Dit is een verzameling van meer dan 80 middeleeuwse werken waarover sinds vijf jaar een juridisch conflict bestaat. De erven van diverse Joodse kunsthandelaars claimen dat deze werken in 1935 door de nazi's zijn geroofd en zij claimen teruggave van deze verzameling. De verzameling bevindt zich momenteel in een Duits museum.

Bronnen: [Artnet News](#) en [Artnet News](#)

7 december. Raad voor Cultuur publiceert rapport over Nederlands beleid teruggave naziroofkunst

De Raad voor Cultuur heeft, na onderzoek door de Commissie Kohnstam, een advies uitgebracht aan minister Van Engelshoven over het Nederlandse restitutiebeleid ten aanzien van naziroofkunst. In haar rapport *Streven naar rechtvaardigheid* is de commissie kritisch. De commissie stelt dat het restitutiebeleid niet transparant is, de Resitutiecommissie te formalistisch is, gebrekkig communiceert en onvoldoende empathisch met verzoekers omgaat. Het restitutiebeleid zou het

belang van een eiser van een geroofd kunstwerk afwegen tegen het belang van een museum om het kunstwerk te houden. Dergelijke belangenafweging zou restitutie weerhouden en schaadt het na te streven rechtsherstel. De Commissie Kohnstam pleit voor een helpdesk bij het ministerie van OCW waar verzoekers in Nederland en uit het buitenland informatie moeten kunnen krijgen over het restitutiebeleid. Daarnaast adviseert zij dat het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies de komende vier jaar herkomstonderzoek gaat uitvoeren. Tenslotte adviseert de commissie om geen einddatum voor de restitutie van roofkunst in te stellen.

Bronnen: [NRC](#) en [NRC](#) en [NOS.nl](#) en [NU.nl](#) en [NU.nl](#) en [The Art Newspaper](#) en [Artnet News](#)

7 december. Start onderzoeksprogramma Pressing Matter: Ownership, Value and the Question of Colonial Heritage in Museums

Het Nationaal Museum van Wereldculturen (NMVW) en de Vrije Universiteit (VU) starten het onderzoeksprogramma Pressing Matter: Ownership, Value and the Question of Colonial Heritage in Museums. Samen met onderzoekers vanuit vijf academische instellingen, vijf Nederlandse musea, en in samenwerking met internationale partners op meerdere continenten gaan elf onderzoekers in vier jaar de vraagstukken onderzoeken rondom museumcollecties die cultuurobjecten bevatten uit het koloniale verleden. Het onderzoek wordt gefinancierd door een subsidie van 3,5 miljoen euro van de NWO en door de deelnemende organisaties voor een bedrag van 1 miljoen euro.

Bronnen: [Trouw](#) en [Trouw](#)

26 november. Bijbels Museum retourneert manuscript aan Griekenland

Het Bijbels Museum in Washington geeft een 10^e-11^e eeuwse manuscript terug aan het Kosinitza Klooster in Griekenland. Het document was in 1917 samen met honderden objecten gestolen door Bulgaarse troepen. Het museum zal het werk nog tot oktober 2021 tentoonstellen, waarna het manuscript aan Griekenland zal worden teruggegeven.

Bron: [The Art Newspaper](#)

20 november. Nieuwe database voor Joodse geroofde kunstwerken

Op de website van [Jewish Digital Cultural Recovery Project](#) is een register opgenomen waarin alle Joodse kunstwerken kunnen worden geregistreerd die door de nazi's zijn geroofd en weer zijn teruggevonden. Het Jewish Digital Cultural Recovery Project is een initiatief van Conference on Jewish Material Claims Against Germany and the Commission for Art Recovery en wordt ondersteund door het Creative Europe Programme van de Europese Unie. Als eerste start een pilotproject waarbij wordt gewerkt aan het vinden van de door de nazi's geroofde kunstcollectie van Albert Schloss. Het is van één derde deel van deze collectie nog steeds niet bekend waar het zich bevindt.

Bron: [The Art Newspaper](#)

9 november. Kunstmuseum Minneapolis bekritiseerd wegens houden van inheemse objecten

Het Weisman Kunstmuseum in Minneapolis houdt een collectie funeraire voorwerpen van inheemse bevolkingsgroepen uit de regio Mimbres, New Mexico. Deze inheemse gemeenschappen, die nu ondersteund worden door een groep studenten antropologie van de Universiteit van Minnesota, verzoeken het museum al drie decennia deze voorwerpen terug te geven. Zij claimen dat het museum de bepalingen van het Native American Graves and Protection Act (NAGPRA) ten aanzien van de registratie en retributie van inheemse voorwerpen schendt. Tot op heden heeft het Weisman Kunstmuseum nog geen gehoor gegeven aan het verzoek.

Bron: [The Art Newspaper](#)

3 november. Australië belooft miljoenen om Aboriginal objecten terug te halen uit buitenland

De Australische overheid heeft 7,2 miljoen dollar vrijgemaakt om belangrijke objecten die zich buiten Australië bevinden en behoren tot het cultureel erfgoed van de Aboriginals terug te halen en aan hen terug te geven. Uit onderzoek blijkt dat ruim 100.000 van deze objecten zich buiten Australië bevinden, waarvan 33% zich bevinden in het Verenigd Koninkrijk. De overheid concentreert zich zowel op het terughalen van objecten uit internationale publieke collecties als uit collecties van internationale privé-verzamelaars.

Bron: [The Art Newspaper](#)

2 november. Nederland restitueert voorwerp aan Nigeria

Voor het eerst sinds de ondertekening van het UNESCO-verdrag tegen illegale cultuurhandel door Nederland in 2009, is een terracotta hoofdje uit Nigeria teruggegeven. Het beschermde voorwerp werd aangetroffen door de douane op Schiphol en na controle van de documenten bleek dat het hoofdje onrechtmatig uit Nigeria was uitgevoerd. Na het formele verzoek tot teruggave van Nigeria, is het voorwerp door Nederland weer geretourneerd.

Bron: [NU.nl](#)

28 oktober. Amerikaanse overheid eist van museum teruggave objecten aan Thailand

De Amerikaanse overheid is een rechtszaak gestart tegen het San Francisco Aziatische Kunst Museum waarin zij de teruggave eist van twee eeuwenoude objecten aan Thailand. Volgens documenten zijn deze twee objecten onrechtmatig uit een Thaise tempel meegenomen. In 2016 ontdekten medewerkers van de Thaise ambassade in Amerika de objecten in het museum en sindsdien werkt het museum aan teruggave van de objecten. Maar volgens de Amerikaanse overheid gaat dit proces niet snel genoeg.

Bron: [Artnet News](#)

7 oktober. V&A Museum start gesprekken over retributie aan Ethiopië

Het Victoria and Albert Museum in Londen is met de Ethiopische ambassade het gesprek gestart om geplunderde cultuurgoederen uit haar collectie terug te geven. Het bestuur van het museum geeft aan dat het volledige verhaal over de herkomst van de geplunderde cultuurgoederen open en transparant moet zijn en verteld moet worden.

Bron: [The Guardian](#)

7 oktober. Franse Nationale Vergadering keurt restitutiewet goed

Zowel de Nationale Vergadering en de Franse Senaat hebben de wet goedgekeurd die de teruggave van 26 cultuurgoederen aan Benin en 2 cultuurgoederen aan Senegal mogelijk maakt. Deze wet volgt op de verklaring van President Macron in 2017 om geroofde cultuurgoederen terug te geven aan de bronlanden.

Bronnen: [Artnet News](#) en [Artnet News](#) en [The Art Newspaper](#)

7 oktober. Raad voor Cultuur adviseert teruggave koloniale stukken uit Nederlandse musea

De Raad voor Cultuur adviseert minister Van Engelshoven dat Nederland bereid moet zijn om in voormalige Nederlandse koloniën buitgemaakte cultuurgoederen onvoorwaardelijk terug te geven als het land van herkomst hierom vraagt. Het onderzoek is, onder leiding van Lilian Gonçalves-Ho Kang

You, uitgevoerd door de Adviescommissie Nationaal Beleidskader Koloniale Collecties. Het nemen van verantwoordelijkheid door Nederland voor zijn koloniale verleden door erkenning en herstel van dit onrecht moet uitgangspunt worden van het beleid over koloniale collecties. Een onafhankelijke adviescommissie dient de minister te adviseren over de teruggaveverzoeken over koloniale roofkunst en deze adviezen moeten openbaar zijn. Teruggaveverzoeken over cultuurgoederen die niet zijn geroofd of niet afkomstig zijn uit een voormalige Nederlandse kolonie, moeten wel in overweging worden genomen. Verzoeken tot teruggave van bijzonder cultureel, historisch of religieus belangrijke cultuurgoederen naar bronlanden moeten worden beoordeeld op basis van redelijkheid en billijkheid. Tenslotte adviseert de Commissie Gonçalves de oprichting van een Expertisecentrum Herkomst Koloniale Objecten om aanvullend herkomstonderzoek uit te voeren en een algemeen toegankelijke database over de koloniale collecties in Nederlandse musea op te zetten.

Bronnen: [Raad voor Cultuur](#), [NU.nl](#)

Overige nieuwsberichten: [NOS](#), [NRC](#), [Rijnmond Nieuws](#), [NOS](#), [NU.nl](#), [NOS](#), [NU.nl](#)

2 oktober. Frans gerechtshof verplicht Frankrijk teruggave geroofde kunstwerken

Het Frans gerechtshof heeft geoordeeld dat de Franse overheid drie schilderijen van André Derain, die in verschillende Franse musea zijn tentoongesteld, moeten teruggeven aan de erven van de Joodse kunsthandelaar René Gimpel. Gimpel overleed in 1945 in een concentratiekamp. Het gerechtshof oordeelde dat er voldoende bewijs was dat de kunstwerken in 1942 onder de Duitse bezetting van de kunsthandelaar waren geroofd.

Bron: [The Art Newspaper](#)

6. Uitingsvrijheid

1 december. Cubaanse kunstenaars en actievoerders blijven strijden voor artistieke vrijheid

Ongeveer Cubaanse 300 actievoerders, waaronder een grote groep kunstenaars, hebben na een 14 uur durend protest tegen de beperking van de artistieke vrijheid van kunstenaars, een gesprek gehad met de Cubaanse plaatsvervangend minister van Cultuur, Fernando Rojas. Rojas beloofde de kunstenaars meer vrijheden en de ontwikkeling van onafhankelijke ruimtes waar kunstenaars elkaar zouden kunnen ontmoeten. Echter, de Cubaanse president Miguel Díaz-Canel heeft verhinderd dat de beloften worden nagekomen en heeft de actievoerders aangeklaagd. Het Cubaanse decreet 349 van 2018, die kunstenaars verplicht om de regering goedkeuring te vragen voor het presenteren van hun werk, is erg omstreden. De bekende Cubaanse kunstenaar Tania Bruguera is ondervraagd en onder huisarrest gesteld.

Bronnen: [Artnet News](#) en [The Art Newspaper](#)

19 november. Franse rechter spreekt Congoleze actievoerders vrij en duidt actie als vrijheid van meningsuiting

De rechter in Marseille heeft vier actievoerders, waaronder Mwazulu Diyabanza uit Congo, vrijgesproken ten aanzien van het verwijderen van een speer uit het Museum of African, Oceanic and American-Indian Arts. In de zomer van 2020 namen de actievoerders de speer mee uit de tentoonstelling en verzamelde zich op de binnenplaats van het museum totdat de politie kwam en de actievoerders werden opgepakt. Met deze actie wilden ze bewustzijn creëren over de culturele plunderingen die in Afrika hebben plaatsgevonden. Het gebaar dat de actievoerders wilden maken heeft de rechter geduid als vrijheid van meningsuiting.

Bron: [Artnet News](#)

14 oktober. Regering Nicaragua beperkt vrijheid van expressie

De regering van Nicaragua onder leiding van president Daniel Ortega staat op het punt om drie nieuwe wetten goed te keuren waarvan wordt verwacht dat die de vrijheid van spreken en expressie effectief zullen beperken. De wetsvoorstellen zijn genaamd de "hate speech law", de "cybercrime law" en de "foreign agent law". Volgens het laatst genoemde wetsvoorstel is iedere individu en organisatie verplicht om zich te registreren bij de overheid na ontvangst van buitenlandse financiële ondersteuning, zoals bijvoorbeeld voor kunst en cultuur of steun van NGO's. Mensenrechtenorganisaties maken zich zorgen om de vrijheid van expressie van mensen, onder andere van journalisten, onderzoekers en kunstenaars.

Bron: [The Art Newspaper](#)

7. Overig nieuws

4 december. Ophef over initiatief voor opening museum met coloniale collectie van Mussolini

In Italië is ophef ontstaan over het initiatief om de koloniale collectie, die door Mussolini is samengebracht, tentoon te stellen in een nieuw museum. Deze collectie bestaat uit de objecten uit 'Museo Coloniale' uit 1923 en EUR, een complex in Rome gelinkt aan de dictatuur van Mussolini. De collectie bestaat uit 12.000 koloniale objecten uit Afrika waarvan de rechtmatigheid van het verblijf in Italië wordt bestreden. Tegenstanders van het initiatief noemen de plannen voor het nieuwe museum racistisch en zorgwekkend. Voorstanders vinden dat het museum juist de Italianen leert over het koloniale verleden van Italië.

Bron: [The Art Newspaper](#)

1 december. Zes zwarte Amerikaanse fotografen klagen BuzzFeed aan voor publiceren werk zonder toestemming

In november publiceerde BuzzFeed een artikel met foto's van de protesten naar aanleiding van de dood van George Floyd die waren gemaakt door zwarte fotografen en zijn gepubliceerd op hun eigen instagramaccount. De fotografen hebben geen toestemming gegeven voor deze publicatie en hebben ook geen vergoeding gekregen voor het gebruik van hun foto. BuzzFeed heeft de publicatie inmiddels verwijderd. De toepassing van Amerikaanse wetgeving rondom het publiceren van foto's die op een eigen instagramaccount van de maker staan en de vergoeding voor het gebruik blijft onduidelijk. De fotografen eisen elk 30.000 dollar vergoeding.

Bron: [Artnet News](#)

24 november. Alfred Hammerstein gestopt als voorzitter van de Resitutiecommissie

Alfred Hammerstein die sinds 2016 voorzitter is van de Restitutiecommissie is per 1 december gestopt met deze functie. Op 7 december wordt het evaluatierapport over het Nederlandse restitutiebeleid uitgevoerd onder leiding van Jacob Kohnstamm aan minister Van Engelshoven aangeboden. In overleg met Van Engelshoven heeft Hammerstein besloten de reden voor zijn vertrek niet toe te lichten.

Bron: [NRC](#)

17 november. Cultureel erfgoed Nagorno-Karabakh wordt bedreigd

Het cultureel erfgoed in de Nagorno-Karabakh regio in Azerbeidzjan wordt bedreigd door de onrust

die er heerst in dit gebied. Het Metropolitan Museum of Art pleit voor bescherming van deze culturele erfgoederen, waaronder eeuwenoude kerken en moskeeën, in dit gebied en roepen op tot het respecteren van internationaal cultureel erfgoed. UNESCO heeft vertegenwoordigers uit Armenië en Azerbeidzjan voorgesteld om een veldmissie uit te voeren waarbij een inventarisatie wordt gemaakt van de meest belangrijke culturele erfgoederen met het doel om deze effectief te beschermen.

Bron: [The Art Newspaper](#)

16 november. Nieuwe onafhankelijke organisatie voor controle op de bescherming van werelderfgoed

[One World Heritage](#) is opgezet door verschillende internationale deskundigen en professionals op het gebied van bescherming van cultureel erfgoed. Het doel van deze organisatie is om een open online crisis centrum te vormen voor burgers en professionals op het gebied van cultureel erfgoed. Experts, professionals en burgers worden opgeroepen om de status van de bescherming van UNESCO's werelderfgoed te monitoren en hierover te rapporteren. Volgens One World Heritage wordt het beschermen van werelderfgoed bedreigd nu het volgens deze organisatie niet meer de voornaamste focus van UNESCO is.

Bron: [The Art Newspaper](#)

12 november. Wederom kritiek op UNESCO's schatting van illegale handel kunstwerken

UNESCO viert op 14 november tijdens een internationale conferentie in Berlijn het 50-jarig bestaan van het Verdrag inzake onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van cultuurgooederen uit 1970. Dit verdrag is door 140 landen geratificeerd. Het promotiemateriaal over de viering is bekritiseerd. In dit materiaal schat UNESCO de waarde van illegaal verhandelde kunstwerken op 10 miljard dollar en dat komt overeen met 15% van de totale kunstmarkt. Kunsthandelaren zijn kritisch over dit aantal. Eerder dit jaar verscheen ook het rapport van de [Rand Research Organisation](#) waarin ook kritiek werd geuit op de schatting van UNESCO.

Bron: [The Art Newspaper](#)

27 oktober. Art X Lagos Kunstbeurs uitgesteld uit solidariteit met protest in Nigeria

De internationale Art X Lagos Kunstbeurs is tot nader order uitgesteld uit solidariteit met de #EndSARS protesten die plaatsvinden in Nigeria. Sinds oktober vinden demonstraties plaats tegen de wreedheden van de politie-eenheid SARS (de Special Anti-Robbery Squad) die sinds 1992 in Nigeria bestaat. Volgens Amnesty International zijn minstens 12 mensen tijdens deze vreedzame demonstraties overleden. De kunstbeurs heeft een open call uitgegeven om 100 fotografen die deelgenoot zijn van deze demonstraties financieel te ondersteunen.

Bron: [Artnet News](#)

27 oktober. Veiling van Islamitisch cultureel erfgoed uitgesteld

Museum van Islamitische Kunst in Jeruzalem heeft onder druk van de Israelische overheid de veiling van diverse objecten door Sotheby's uitgesteld. Het gaat om 190 objecten en 68 uurwerken uit de collectie van dit museum dat grotendeels door de overheid wordt gefinancierd. De opbrengst van de veiling zou worden gebruikt om de voortgang van de visie en het werk van het museum te kunnen garanderen en het stimuleren van multiculturele dialoog en begrip.

Bronnen: [The Art Newspaper](#) en [Artnet News](#)

21 oktober. Meer dan 60 objecten in Berlijnse musea beschadigt door aanvaller(s)

Op 3 oktober zijn 63 objecten uit het Pergamon museum, het Neues Museum en de Alte Nationalgalerie besproeid met een olieachtige substantie. De dader(s) zijn tot op heden nog niet bekend en opgepakt. Het motief voor deze daden is tevens onduidelijk. Op sommige objecten, zoals Egyptische sarcophagen en sculpturen van steen zijn donkere vlekken te zien. De musea zijn gestart met de restauratie. De politie is een groot onderzoek gestart.

Bron: [The Art Newspaper](#)

15 oktober. Duitsland ontwikkelt digitaal platform voor museale objecten uit koloniaal tijdperk

De Duitse overheid richt een digitaal register op waar museale objecten uit het Duitse koloniale tijdperk worden geregistreerd en gepubliceerd. Dit openbare register dient de transparantie over cultuurgoederen met een koloniale achtergrond te verbeteren. Met de bronlanden en de gemeenschappen gaat de Duitse overheid gemeenschappelijke standaarden ontwikkelen voor het digitale register.

[Humboldt Forum](#)

Bron: [The Art Newspaper](#)

2 oktober. Museum Ludwig in Cologne organiseert tentoonstelling 22 valse Russische avant-garde kunstwerken

In haar tentoonstelling *Russian Avant-Garde at the Museum Ludwig: Original and Fake. Questions, Research, Explanations*, verdiept het museum zich in het authenticiteitsproces van 49 'verdachte' kunstwerken behorende tot de collectie van Peter en Irene Ludwig. Uit onderzoek verricht door het museum is gebleken dat 22 van deze 49 schilderijen inderdaad vals zijn. De valse kunstwerken hangen naast de originele authentieke Russische avant-garde kunstwerken. De tentoonstelling duurt tot 3 januari 2021 en daagt bezoekers uit de overeenkomsten en verschillen tussen de kunstwerken te ontdekken.

Bron: [The Art Newspaper](#)

2 oktober. Nieuwe naam voor Witte de With Centrum voor Hedendaagse Kunst

Het Witte de With Centrum in Rotterdam zal per 27 januari 2021 haar naam na dertig jaar veranderen in Kunstinstituut Melly. De nieuwe naam verwijst naar een installatie van de Canadese kunstenaar Ken Lum uit 1990 in een binnenruimte van het instituut, genaamd *Melly Shum Hates Her Job*.

Bron: [FKA WDW](#)

Opmerkelijk**14 oktober. Vrouw geeft gestolen objecten uit Pompeï terug wegens het brengen van ongeluk**

Een Canadese vrouw heeft na 15 jaar objecten uit Pompeï teruggegeven en heeft daarbij toegegeven de objecten gestolen te hebben en zij biedt daarvoor haar excuses aan. Ze vermeldt dat voor haar de objecten ongeluk hebben betekent op het gebied van haar gezondheid en haar financiële situatie. Deze vrouw is niet de eerste persoon die om deze reden gestolen objecten uit

Pompeï teruggeeft, in 2015 gaven andere toeristen gestolen objecten terug vanwege de 'negatieve energie' van de objecten.

Bron: [Artnet News](#)

1 oktober. Edward Hopper vervalst door amateur kunstenaars

PhD onderzoeker Louis Shadwick heeft door zijn onderzoek ontdekt dat drie schilderijen die toegeschreven zijn aan Edward Hopper vervalsingen zijn. Twee van de drie vervalsingen stonden in een tijdschrift voor amateur kunstenaars met daarbij de instructies hoe je kopiën van deze werken zou kunnen maken.

Bron: [The New York Times](#)

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u lid bent van de VKCR. Mocht u deze nieuwsbrief niet op prijs stellen dan kunt u zich afmelden voor toekomstige nieuwsbrieven via [deze link](#), of door een email te sturen naar nieuws.vkcr@gmail.com. Vragen, aanbevelingen, evenementen en opmerkingen kunnen gericht worden aan Laurens Kasteleijn en Marilix Beernink, namens de redactie.